

PAŽYMA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8 IR
21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2963(3)
(Nr. 15-0130-02-IS)

2015-08-25 Nr. NV-2860

Projekto rengėjas – Finansų ministerija.

Projekto tikslas, esmė – Finansų ministerija teikiamu projektu iš esmės nepritaria Seimo narių Povilo Gylio ir Aurelijos Stancikienės pateiktam įstatymo projektui, kuriuo siūloma sugriežtinti neatsakingo skolinimosi galimybes, numatant, kad vartojimo kredito gavėju galės būti tik asmuo nuo 21 metų ir neįrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų sąrašus, privalės būti patikrintas šio asmens mokumas bei tiesiogiai nustatyta asmens tapatybė, vartojimo kredito kainos metinė norma negalės viršyti 36 proc., o prieš sudarant kitą vartojimo sutartį – sutarties pasirašymas privalės būti atidėtas 48 val.

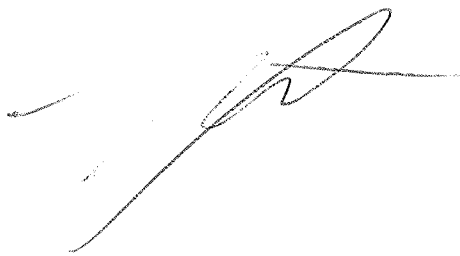
Finansų ministerijos pasiūlymai dėl įstatymo projekto teisinio reglamentavimo tobulinimo:

- Abejojama, kad skolinimosi ribojimas tik nuo 21 metų yra teisiškai pagrįstas ir neprieštarauja civiliniam kodeksui;
- Taip pat abejojama, kad vien asmens įrašymas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų sąrašus taip pat apriboja jo veiksnumą;
- Nepritariama vartojimo kredito kainos metinės normos sumažinimui, kuri galėtų būti traktuojama kaip laisvės teikti paslaugas Europos Sąjungoje ribojimu;
- Nepritariama reikalavimui uždrausti skolintis nuotoliniu būdu, kaip prieštaraujančiam Direktyvos nuostatoms;
- Taip pat teikiami kiti techninio pobūdžio pasiūlymai.

Derinimas – Nutarimo projektas pataisytas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.

Dalykinio vertinimo išvada: Teikiamas projektas iš esmės atitinka Vyriausybės reglamento reikalavimus.

Skyriaus patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-08-24 Nr. (7.67-05)-6K-1506289

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2)“ (toliau – Nutarimo projektas) projektą.

Nutarimo projektas patikslintas įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabas.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorius Sigitas Mitkus, tel. (8 5) 239 0070, el. paštas s.mitkus@finmin.lt) Kapitalo rinkų skyriaus (vedėja Lora Gogelytė, tel. (8 5) 2199 306, el. paštas l.gogelyte@finmin.lt) vyriausioji specialistė Ramunė Radvilienė, tel. (8 5) 2390 170, el. paštas r.radviliene@finmin.lt.

PRIDEDAMA: Nutarimo projektas, 3 lapai.

Finansų ministras

Rimantas Šadžius

R. Radvilienė, 2390 170

Lydr. LRV išvada VKĮ patiksl

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8
IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2963(2)**

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gegužės 20 d. sprendimo Nr. SV-S-1059 „Dėl įstatymų ir Seimo nutarimų projektų išvadų“ 9 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Nepritarti Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2963(2) (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1. Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo (toliau – Vartojimo kredito įstatymas) 2 straipsnio 14 dalies pakeitimu siūloma nustatyti, kad vartojimo kredito gavėju gali būti tik 21 metų sulaukęs fizinis asmuo, gaunantis realias pajamas ir neįrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 2.5 straipsniu visiškas fizinio asmens veiksnumas atsiranda asmeniui sulaukus pilnameystės, t. y. 18 metų, todėl Įstatymo projekto siūlymas riboti skolinimosi galimybę pilnamečiams asmenims iki 21 metų prieštarautų civilinės teisės principams. Be to, pastebėtina, kad pritarus siūlomai nuostatai, 21 metų amžiaus riba kredito gavėjui būtų nustatyta tik tada, kai sudaromos vartojimo kredito sutartys, tačiau kitais atvejais, kai sudaromos kredito sutartys, kurioms Vartojimo kredito įstatymas netaikomas, šis ribojimas nebūtų taikomas.

Be to, atkreiptinas dėmesys į 2015 m. kovo 26 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtus Civilinio kodekso pakeitimus, kuriais greta jau galiojančių asmens neveiksnumą ar ribotą veiksnumą reglamentuojančių nuostatų įtvirtintas ir asmens neveiksnumo ar riboto veiksnumo tam tikroje srityje institutas, numatantis galimybę psichikos sutrikimų turintį asmenį teismo sprendimu pripažinti neveiksniu ar ribotai veiksniu tik tam tikroje srityje (pvz., turtiniai sandoriai). Kadangi fizinio asmens veiksnumas gali būti apribotas tik teismo tvarka, asmens įrašymas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas jo veiksnumo savaime neriboja.

2. Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi siūloma Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinti reikalavimą visuomet tikrinti vartojimo kredito gavėjų kreditingumą registruose ir informacinėse sistemose. Tai prieštarautų 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL 2008 L 133, p. 66) (toliau – Direktyva 2008/48/EB) nuostatoms, pagal kurias Vartojimo kredito įstatyme turi būti numatyta galimybė rinktis vertinti kreditingumą remiantis arba iš vartojimo kredito gavėjų gauta pakankama informacija, kuri yra pagrindžiama dokumentais, arba atlikus patikrinimą registruose ir informacinėse sistemose, kiekvienu atveju nereikalaujant patikrinimo abiejuose šaltiniuose.

3. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 24 straipsnio 2 dalimi, duomenų valdytojas, kuris asmens duomenis gauna ne iš duomenų subjekto, privalo apie tai informuoti duomenų subjektą pradėdamas tvarkyti asmens duomenis. Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalyje keičiančioje Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 dalį nėra

nustatyta, kad vartojimo kredito gavėjai apie jų asmens duomenų rinkimą iš mokumui vertinti naudojamų registrų ir informacinių sistemų informuojami vadovaujantis Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.

4. Įstatymo projektu siūlomu Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio papildymu nauja 2 dalimi siekiama nustatyti, kad, prieš sudarydamas kitą vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito davėjas turi atidėti sutarties pasirašymą 48 valandoms. Iš minėtos Įstatymo projekto nuostatos neaišku, kodėl vadinamojo „atšalimo laikotarpio“ nenumatoma taikyti pirmajai vartojimo kredito sutarčiai, be to, Įstatymo projekte neįtvirtintas mechanizmas, kaip būtų užtikrinamas šio reikalavimo laikymasis. Pastebėtina ir tai, kad, net ir priėmus siūlomą reguliavimą, vartotojai vis tiek galėtų laisvai sudaryti vartojimo kredito sutartis be laiko apribojimo su kitose valstybėse narėse įsisteigusiais ūkio subjektais. Tokiu atveju būtų sukurta situacija, kai Lietuvos Respublikoje įsisteigę ūkio subjektai atsidurtų mažiau palankioje konkurencinėje padėtyje nei kitose valstybėse narėse įsisteigę ūkio subjektai, kuriems netaikomas laiko apribojimas sudarant vartojimo kredito sutartis. Projektu siūlomų apribojimų tinkamumas ir proporcingumas nėra išsamiai pagrįstas.

5. Įstatymo projektu bendros vartojimo kredito kainos metinę normą siūloma sumažinti nuo 200 proc. iki 36 proc. Toks reikšmingas šio dydžio sumažinimas kelia abejonių dėl proporcingumo siekiamam tikslui. Be to, siūloma Įstatymo projekto nuostata gali būti traktuojama kaip nesuderinama su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis, įtvirtinančiomis laisvę teikti paslaugas – šiuo siūlymu gali būti iškreipiama kreditorių konkurencija ir sudaromos vidaus rinkos kliūtys, todėl tokia išankstinė kontrolė gali būti pateisinama tik svarbiais visuomenės interesais, pavyzdžiui, vartotojų apsauga, tačiau turi būti įsitikinta ir pagrįsta, kad tokia kontrolės sistema yra tinkama ir griežtai proporcinga siekiamam tikslui ir to tikslo neįmanoma pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis.

6. Įstatymo projekto 4 straipsnio nuostata, kad gali būti skolinama tik tiesiogiai nustačius asmens tapatybę, įtvirtintų draudimą skolinti vartojimo kredito sutartis sudarant nuotoliniu būdu. Pažymėtina, kad toks ribojimas prieštarautų Direktyvos 2008/48/EB nuostatomis, leidžiančioms vartojimo kredito sutartis sudaryti nuotoliniu būdu, be to, tai sumažintų vartotojų galimybes be diskriminacijos kuo daugiau naudotis Europos Sąjungoje teikiamomis finansinėmis paslaugomis, nes net ir įtvirtinus siūlomą nuostatą Lietuvos vartotojai būtų apriboti skolintis tik iš Lietuvoje įsisteigusių, bet ne iš kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse įsisteigusių ūkio subjektų. Šios įstatymo nuostatos priėmimas sukurtų diskriminacines sąlygas.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagrindinės vartotojų teisės sudarant vartojimo kredito sutartis nuotoliniu būdu taip pat yra užtikrinamos 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir Direktyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (OL 2002 L 271, p. 16) (toliau – Direktyva 2002/65/EB). Direktyvoje 2002/65/EB nustatyti esminiai vartotojų apsaugos standartai tam, kad vartotojai galėtų finansinių paslaugų sutartis sudaryti nuotoliniu būdu ir taip būtų užtikrinta jų teisė išsirinkti jiems tinkamiausią finansinių paslaugų sutartį. Pažymėtina, kad šios susijusios Direktyvos 2002/65/EB nuostatos dėl informacijos pateikimo vartotojui yra perkeltos į Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymą. Todėl, kai sudarant finansinių paslaugų sutartį vartotojui yra pateikiama Direktyvoje 2008/48/EB ir Direktyvoje 2002/65/EB nurodyta informacija, jo interesai yra laikomi užtikrinamais pakankamu lygiu.

Įstatymo projekto 4 straipsnio nuostata, kuria siekiama įtvirtinti pareigą priežiūros institucijai užtikrinti reikalavimų dėl tapatybės nustatymo laikymąsi yra perteklinė, nes bendroji pareiga užtikrinti visų Vartojimo kredito įstatyme nustatytų reikalavimų laikymąsi priežiūros institucijai jau yra nustatyta šio įstatymo 28 straipsnio 1 punkte.

7. Siekiant iš esmės spręsti vartojimo kredito rinkos problemas nepažeidžiant konstitucinių teisinės valstybės principų, siūlytina neatsakingo skolinimosi problemas spręsti teisinio reglamentavimo priemonėmis, kurios numatytos Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. SV-S-730 „Dėl darbo grupės vartojimo kredito reglamentavimui tobulinti sudarymo“ sudarytos darbo grupės parengtame Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 38, 40 straipsnių pakeitimo, trečiojo skirsnio ir penktojo skirsnio pavadinimų pakeitimo, 1, 2

priedų pakeitimo ir įstatymo papildymo 11¹, 14¹, 21¹, 22¹, 22², 23¹ ir 25¹ straipsniais, penktuoju¹ skirsniu įstatymo projekte Nr. XIIP-3370.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

FM Teisės departamento
direktorius p.u.
Jaunys
Viktorija Jakubonienė
2015.08.21

Rimantas Šadžius
Finansų ministras

R. Šadžius
2015.8.21

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO VALDYBA

**SPRENDIMAS
DĖL ĮSTATYMŲ IR SEIMO NUTARIMO PROJEKTŲ IŠVADŲ**

2015 m. gegužės 20 d. Nr. SV-S-1059
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimo valdyba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsniu ir atsižvelgdama į Seimo 2015 m. gegužės 12 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-242, 2015 m. gegužės 14 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-245, 2015 m. gegužės 19 d. posėdžio protokolą Nr. SPP-246 ir į Seimo Biudžeto ir finansų, Teisės ir teisėtvarkos, Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetų siūlymus, nusprendžia:

Prašyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pateikti Lietuvos Respublikos Seimui išvadas dėl šių teisės aktų projektų:

42 1. Lietuvos Respublikos pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo 3 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1007.

24 2. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl 1996 metų Europos socialinės chartijos (pataisytos) ratifikavimo“ Nr. IX-317 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1570.

17 3. Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2392.

24 { 4. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 736 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2778.

5. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 225 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2779.

63 { 6. Lietuvos Respublikos piliečių įstatymų leidybos iniciatyvos įstatymo Nr. VIII-1003 3, 7, 11, 12 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2781(2).

7. Lietuvos Respublikos referendumo įstatymo Nr. IX-929 11 ir 13 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2782.

12 8. Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo Nr. I-599 7, 10, 26 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2953(2).

9 9. Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2).

24 { 10. Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 18 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3057.

11. Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo Nr. IX-2112 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-3058.

63 12. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo paskelbimo“ projekto Nr. XIIP-2980(2).

Seimo Pirmininkė

Loreta Graužinienė

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO XIIP-2963(2)**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

2012 m. lapkričio mėnesį Lietuvos bankas atliko tyrimą, iš kurio paaiškėjo, kad vidutinė metinė paskolos kaina, kurią sumoka vartotojai greitųjų kreditų bendrovėms, vidutiniškai yra 216 procentų ir tai 10-18 kartų viršija tą kainą, kurią sumoka finansų įstaigų (bankų, kredito unijų, lizingo bendrovių) klientai, todėl galima teigti, kad greitųjų kreditų bendrovių nustatyta kaina nėra nei protinga, nei teisinga.

Analizuojant greitųjų kreditų bendrovių reklamos, viešųjų ryšių kampanijas matyti, kad jos yra itin intensyvios, jose apstu klaidinančios, tikrovės neatitinkančios informacijos. Paskolos, kurias reklamuoja šios bendrovės, dažniausiai reklamuojamos kaip pigios arba net nemokamos ir tai klaidina vartotojus.

Iš Lietuvos banko tyrimo matyti, kad greitųjų paskolų rinka auga du-tris kartus per metus ir 2012 m. lapkričio mėn. duomenimis siekė beveik 80 mln. litų. Vertinant tyrimų duomenis galima teigti, kad greitųjų kreditų bendrovių klientais yra daugiau kaip 100 tūkst. asmenų. Tuo tarpu iš esmės nėra nė vienos veiksmingos socialinės kampanijos, kurios skatintų atsakingą finansinių paslaugų pasirinkimą, atspindėtų išipareigojimų našą bei teises pasekmes.

Iš Lietuvos banko tyrimo matyti, kad greitųjų kreditų paslaugos apima ne tik jaunos žmonės. Jomis naudojasi įvairių amžiaus grupių gyventojai, kurių didžiąją dalį – net 64 proc. - sudaro vyresni nei 25 metų asmenys. Analizuojant pradelstas sutartis aiškėja, kad daugiausiai - net 61 proc. - pradelsusių sutartis asmenys, kuriems daugiau kaip 25 metai

Iš Lietuvos banko tyrimo matyti, kad net 36 proc. greitųjų kreditų bendrovių klientų yra asmenys iki 25 m. Konsultuojantis su studentų organizacijomis, vartotojų, pensininkų organizacijomis, aiškėja, kad už jaunų žmonių prisiimtus išipareigojimus greitųjų kreditų bendrovėms neretai reikia atsakyti tėvams arba seneliams, kurie padeda sumokėti jaunų žmonių paimtas paskolas ir didžiules palūkanas. Tokia tendencija rodo, kad dėl neatsakingo skolinimo jauniems žmonėms, klaidinančios reklamos, greitųjų kreditų bendrovių klientais prieš savo valią tampa jaunų žmonių artimieji.

Vartotojų interesus ginančios organizacijos spartų įsiskolinusių greitųjų paskolų bendrovėms skaičiaus augimą vadina socialine problema. Teigiama, kad daugelis klientų būna suklaidinti greitųjų paskolų reklamos ir tik po to, kai sudaroma vartojimo kredito sutartis, dažnai supranta, kad teks grąžinti du kartus ir didesnę sumą nei ta, kurią gavo iš greitųjų paskolų bendrovės. Paėmęs nedidelę paskolą, pvz. automobiliui ar buitinei technikai įsigyti, vidutines pajamas gaunantis asmuo turėtų grąžinti didžiąją dalį savo ar šeimos ūkio pajamų. Tokiu atveju, net ir turėdamas darbą ir pajamas, dėl nesąžiningos paskolos kainos 10-20 tūkst. litų paskolą vieneriems metams ar ilgesniam laikotarpiui paėmęs dirbantis asmuo iš esmės priartėtų prie skurdo ribos, būtų sutrikdytas jo mokumas.

Lietuvos bankas savo nutarimais nustato atsakingo skolinimosi tvarką, vartojimo kredito gavėjų mokumo vertinimą, taisykles, kuriomis vartojimo kredito davėjai privalo vadovautis prieš tai, kai bus priimtas sprendimas išduoti vartojimo kreditą. Analizuojant Lietuvos banko teisės aktus matyti, kad Lietuvos banko sprendimai skirti tam, kad būtų apsaugoti vartojimo kredito davėjų - kredito įstaigų ir privačių įmonių, išduodančių smulkiuosius kreditus, interesai. Nei galiojantys įstatymai, nei Lietuvos banko nutarimai neapsaugo vartotojų nuo nesąžiningos reklamos ir nuo neprotingos, nepagrįstos vartojimo kredito kainos. Vartotojų teises ginančių organizacijų bei

Lietuvos banko veikla šviečiant finansinių paslaugų vartotojus neatsveria tų reklamos ir viešųjų ryšių kampanijų, kurias organizuoja greitųjų kreditų bendrovės.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projekto iniciatorius Seimo narys Povilas Gylys.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Galiojančiame Vartojimo kredito įstatymo 2 straipsnio 14 punkte numatyta:

„14. Vartojimo kredito gavėjas (vartotojas) – fizinis asmuo, kuris siekia sudaryti ar sudaro vartojimo kredito sutartį asmeninėms, šeimos, namų ūkio, bet ne verslo ar profesinėms reikmėms.“

Galiojančiame Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„1. Prieš vartojimo kredito sutarties sudarymą vartojimo kredito davėjas, vadovaudamasis atsakingo skolinimo principu, privalo įvertinti vartojimo kredito gavėjo mokumą remdamasis iš vartojimo kredito gavėjo gauta pakankama informacija ir prireikus mokumui vertinti naudojamoje duomenų bazėje atlikęs patikrinimą. Vartojimo kredito gavėjo mokumo patikrinimas mokumui vertinti naudojamoje duomenų bazėje atliekamas vartojimo kredito gavėjo rašytiniu sutikimu, jeigu tokio sutikimo reikia pagal įstatymus.“

Galiojančiame Vartojimo kredito įstatymo 21 str. 1 ir 2 dalyse numatyta:

“1. Bendra vartojimo kredito kaina turi būti protinga, pagrįsta, atitikti sąžiningos verslo praktikos reikalavimus ir nepažeisti vartojimo kredito gavėjo ir vartojimo kredito davėjo interesų pusiausvyros.

2. Preziumuojama, kad bendra vartojimo kredito kaina neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, jeigu vartojimo kredito sutartyje nustatyta bendros vartojimo kredito kainos metinė norma sutarties sudarymo momentu yra didesnė kaip 200 procentų”.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad bendra vartojimo kredito kaina negalėtų viršyti daugiau kaip 36 proc. Manau, kad šis dydis atitinka šalies visuomenės finansines galimybes, yra teisingas ir užtikrina vartojimo kredito gavėjų ir vartojimo kredito davėjų interesų pusiausvyrą. Šis dydis pasirinktas atsižvelgiant į tai, kad vidutinė metinė paskolos kaina finansų įstaigose – bankuose, kredito unijose – yra 12-24 proc. Vartojimo kredito kainų lubos apsaugotų menkesnes finansines žinias apie finansines paslaugas turinčių žmonių interesus, apsaugotų šalies visuomenę nuo nepagrįstų sprendimų pasirenkant finansines paslaugas.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad vartojimo kredito gavėjas gali būti tik fizinis asmuo, sulaukęs 21 metų amžiaus, o taip pat tik toks asmuo, kuris gauna realias pajamas ir nėra įrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas. Iš gyventojų skundų, laiškų bei istorijų viešojoje erdvėje yra žinoma, kad vartojimo kreditai išdavinėjami darbo ir pajamų neturintiems jaunuoliams, priklausomybės problemų turintiems asmenims. Tokie žmonės (kredito gavėjai) įsisuka į ydingą skolinimosi ratą – vieną skolą dengia kito kredito sąskaita. Sukantis šiam ydingam ratui susidaro suma, kuri griauja visos šeimos ekonomiką, nes neatsakingas skolinimas jauniems žmonėms greitųjų kreditų bendrovių klientais prieš savo valią paverčia ir artimuosius. Tokių istorijų Lietuvoje tūkstančiai. Vadinasi, ir tūkstančiai sugriautų ar bent apgriautų likimų. Įgyvendinus šį projektą tikimasi apsaugoti žmones bei jų šeimas nuo didelių problemų ir net mirčių. Siekiant šių tikslų, įstatymo projektu siūloma įtvirtinti nuostatą, kad būtų skolinama tik tiesiogiai nustačius asmens tapatybę ir pasirašius sutartį.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Įstatymą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymo priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai, verslo sąlygoms neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą kitų teisės aktų keisti ar panaikinti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų, atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės normas.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Papildomų lėšų iš valstybės biudžeto šis projektas nepareikalaus.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Nėra.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyną „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

„Vartojimo kreditas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia:
Seimo narys

Povilas Gylys

9

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO
NR. XI-1253 2, 8 ir 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMO PROJEKTAS**

2015 m.   d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14. Vartojimo kredito gavėjas (vartotojas) – fizinis asmuo, sulaukęs 21 metų amžiaus, kuris siekia sudaryti ar sudaro vartojimo kredito sutartį asmeninėms, šeimos, namų ūkio, bet ne verslo ar profesinėms reikmėms. Vartojimo kredito gavėju gali būti tik toks asmuo, kuris gauna realias pajamas ir nėra įrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas.

2 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prieš vartojimo kredito sutarties sudarymą vartojimo kredito davėjas, vadovaudamasis atsakingo skolinimo principu, privalo įvertinti vartojimo kredito gavėjo mokumą remdamasis iš vartojimo kredito gavėjo gauta pakankama informacija ir mokumui vertinti naudojamuose registruose ir informacinėse sistemose atlikęs patikrinimą. Vartojimo kredito gavėjo pateikta informacija privalo būti patikrinta mokumui vertinti naudojamuose registruose ir informacinėse sistemose arba pagrįsta kitais dokumentais“.

2. Papildyti 8 straipsnį nauja 2 dalimi:

„Prieš sudarant kitą vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito davėjas sutarties pasirašymą atideda 48 valandoms.“

3 straipsnis. 21 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Preziumuojama, kad bendra vartojimo kredito kaina neatitinka šio straipsnio

1 dalyje nustatytų reikalavimų, jeigu vartojimo kredito sutartyje nustatyta bendros vartojimo kredito kainos metinė norma sutarties sudarymo momentu yra didesnė kaip 36 procentai.“

4 straipsnis. Įstatymo papildymas 25¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 25¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„25¹ straipsnis. Reikalavimai skolinimui

1. Skolinama tiesiogiai nustačius asmens tapatybę ir pasirašius sutartį.

2. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų laikymąsi privalo užtikrinti priežiūros institucija.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Teikia Seimo nariai:

Povilas Gylys

Aurelija Stancikienė

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO
NR. XI-1253 2, 8 ir 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO
ĮSTATYMO PROJEKTAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 2 straipsnio 14 punktą ir jį išdėstyti taip:

„14. Vartojimo kredito gavėjas (vartotojas) – fizinis asmuo, **sulaukęs 21 metų amžiaus**, kuris siekia sudaryti ar sudaro vartojimo kredito sutartį asmeninėms, šeimos, namų ūkio, bet ne verslo ar profesinėms reikmėms. **Vartojimo kredito gavėju gali būti tik toks asmuo, kuris gauna realias pajamas ir nėra įrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas.**

2 straipsnis. 8 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 8 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Prieš vartojimo kredito sutarties sudarymą vartojimo kredito davėjas, vadovaudamasis atsakingo skolinimo principu, privalo įvertinti vartojimo kredito gavėjo mokumą remdamasis iš vartojimo kredito gavėjo gauta pakankama informacija ir ~~prireikus mokumui vertinti naudojamuose duomenų bazėje~~ **registruose ir informacinėse sistemose atlikęs patikrinimą. Vartojimo kredito gavėjo pateikta informacija privalo būti patikrinta mokumui vertinti naudojamuose registruose ir informacinėse sistemose arba pagrįsta kitais dokumentais.** ~~Vartojimo kredito gavėjo mokumo patikrinimas mokumui vertinti naudojamuose duomenų bazėje atliekamas vartojimo kredito gavėjo rašytiniu sutikimu, jeigu tokio sutikimo reikia pagal įstatymus.~~“

2. Papildyti 8 straipsnį nauja 2 dalimi:

„Prieš sudarant kitą vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito davėjas sutarties pasirašymą atideda 48 valandoms.“

3 straipsnis. 21 straipsnio 2 dalies pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Preziūmuojama, kad bendra vartojimo kredito kaina neatitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų, jeigu vartojimo kredito sutartyje nustatyta bendros vartojimo kredito kainos metinė norma sutarties sudarymo momentu yra didesnė kaip 200 36 procentųai.“

4 straipsnis. Įstatymo papildymas 25¹ straipsniu

Papildyti įstatymą 25¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„25¹ straipsnis. Reikalavimai skolinimui

1. Skolinama tiesiogiai nustačius asmens tapatybę ir pasirašius sutartį.

2. Šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų laikymąsi privalo užtikrinti priežiūros institucija.“

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Teikia Seimo nariai:

Povilas Gylys

Aurelija Stancikienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Kopija

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-08-31 Nr. (1.6.) LT-1211

Į 2015-08-24 Nr. (7.67-05) 6K-
1506289

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8 IR 21
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2963(2)“ PROJEKTO**

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, pagal kompetenciją išnagrinėjusi patobulintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2)“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), teikia šią teisinę išvadą:

1. Siekiant tikslumo, siūlytina Nutarimo projekto 1 punkto antroje pastraipoje nurodyti ne prieštaravimą civilinės teisės principams, bet neatitikimą atitinkamoms Civilinio kodekso nuostatomis.

2. Nutarimo projekto 3 punkto siūlytina atsisakyti, kadangi savo esme juo neišreiškiamas nepritartimas įstatymo projektui, o tik teikiama pastaba dėl atitinkamos įstatymo nuostatos tobulinimo. Ta pati pastaba taikytina ir dėl Nutarimo projekto 6 punkto paskutinės pastraipos.

3. Kadangi Nutarimo projekto 7 punktu dėstomoje nuostatoje nėra nurodoma priežastis, dėl kurios nepritariama įstatymo projektu siūlomam reguliavimui, siūlytina šią nuostatą dėstyti 2 punktu, o Nutarimo projekto antrą pastraipą numeruoti 1 punktu, nepritartimo įstatymo projektui priežastis - atitinkamais papunkčiais (1.1, 1.2, 1.3 ir pan.).

Teisingumo viceministras

Brigita Palubinskienė, (8 5) 2662963, el. p. brigita.palubinskiene@tm.lt

Julius Pagojus

Originalas nebus siunčiamas

14

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8 IR 21
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-
2963(2)“ PROJEKTO**

(LRV Nr.15-0130-01-IS) (TAIS Nr.15-7020(2))

2015-07-30 Nr. NV-2464

Vilnius

Įvertinę Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2)“ projekto (toliau-Nutarimo projektas) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir siūlymus:

1. Nutarimo projektu nepritariama daugeliui Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2) (toliau - Įstatymo projektas) nuostatų, bei siūloma neatsakingo skolinimo problemas spręsti kitomis teisinio reglamentavimo priemonėmis. Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2015 m. sausio 22 d. rašto Nr.(1.5)-2T-96 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektų, kuriais teikiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvados dėl Lietuvos Respublikos Seime svarstomų teisės aktų projektų, rengimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos)“ 1.2 papunkčiu - neturėtų būti Seime svarstomam teisės akto projektui pritariama iš esmės, jeigu Vyriausybės nutarimų projektuose teiktini teisinio reguliavimo tobulinimo pasiūlymai savo esme reikštų kokybiškai visiškai naujo teisinio reguliavimo siūlymą. Tokiu atveju Vyriausybės nutarimų projektuose turi būti formuluojamos Rekomendacijų 1.3 ar 1.4 papunkčiuose nurodytos Vyriausybės pozicijos (1.3 p. – „kai teisinio reguliavimo *tikslas* yra pagrįstas ir tinkamas bei teisinio reguliavimo *priemonėms iš esmės pritarina* - pritarti įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti jo nesvarstyti tol, kol bus atlikti tam tikri veiksmai, bus sudarytos ar atsiras tam tikros aplinkybės, ar bus priimti reikiami teisės aktai“; 1.4 p. – „kai teisinio reguliavimo *tikslas* nėra pagrįstas bei tinkamas ir (*ar*) teisinio reguliavimo *priemonės nėra pagrįstos bei tinkamos iš esmės* ir (*ar*) Vyriausybė pati ketina parengti ir Seimui pateikti teisės aktų projektus - nepritarti projektui, kartu pateikiant konkrečius argumentus, taip pat atkreipiant Seimo dėmesį į tolesnius Vyriausybės veiksmus“). Pažymėtina, kad Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarime Nr.1205 „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 21 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-636“ buvo pasisakyta dėl dalies tų pačių teisės akto pakeitimų ir argumentų. Be to nurodyta, kad nors ir pritariama įstatymo projekto teisinio reguliavimo *tiksliui*, siūloma Lietuvos Respublikos Seimui įstatymo projekto nesvarstyti (dėl tų pačių priežasčių kaip ir dabar – būtina kompleksiskai ir sistemiskai spręsti vartojimo kreditų rinkoje kylančias problemas). Atsižvelgiant į pasakytą ir siekiant nuosekliai laikytis tos pačios Lietuvos Respublikos Vyriausybės pozicijos, siūlome Nutarimo projekte nepritarti Įstatymo projektui, kartu pateikiant konkrečius argumentus, taip pat atkreipiant Seimo dėmesį į tolesnius Vyriausybės veiksmus. Pavyzdžiui, remiantis Lietuvos banko 2015 m. birželio 3 d. rašte Nr. S-2015/(21.10-2101)-12-2493 nurodyta informacija, siūlytina papildyti Nutarimo projekto nuostatas nurodant, kad reikalingi sisteminiai (kompleksinė įstatymo nuostatų peržiūra) Vartojimo kredito įstatymo pakeitimai, kuriais būtų siekiama iš esmės spręsti vartojimo kreditų rinkos problemas. Tuo tarpu Įstatymo projekte pateikti pasiūlymai neatsakingojo skolinimo ir skolinimosi problemą spręstų tik iš dalies. Be to, atsižvelgiant į ES teisės aktus, būtina atlikti ir kitus šio įstatymo pakeitimus, kurie nėra numatyti Įstatymo projekte. Tuo pačiu Nutarimo projekte reikėtų nurodyti, kad siekiant iš esmės išspręsti vartojimo kreditų rinkos problemas Lietuvoje (agresyvios vartojimų sutarčių reklamos, neatsakingo skolinimo ir skolinimosi, nepagrįsto ir neprotingo bendros vartojimo kredito kainos metinės normos dydžio, neproporcingų

vartojimo kredito davėjams ir tarpininkams taikomų baudų dydžių ir kt.) Lietuvos bankas kartu su Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė ir Seimui pateikė Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo pakeitimo projektą.

2. Siūlome tikslinti Nutarimo projekto 1 punkto 5 pastraipą turinio aspektu, nes dabartinės jos nuostatos nesukuria jokios pridėtinės vertės ir neiškus santykis su Nutarimo projekto 2 punkto nuostatomis. Tikslinga arba nurodyti kaip ir kodėl (konkrečiai pasisakant ir argumentuojant) siūlomi Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 dalies pakeitimai prisidėtų prie neatsakingo skolinimosi problemų sprendimo, arba atsisakyti Nutarimo projekto 1 punkto 5 pastraipos, kaip perteklinės.

3. Siūlome tikslinti Nutarimo projekto 2 punktą, atsižvelgiant į Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2015 m. birželio 23 d. išvadoje „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2)“ projekto derinimo“ pateiktas pastabas ir argumentus, nes dabartinės Nutarimo projekto 2 punkto nuostatų formuluotės neatskleidžia Nutarimo projektu siūlomo teisinio reguliavimo ir Įstatymo projektu siūlomo teisinio reguliavimo aiškaus skirtumo.

4. Vadovaujantis Rekomendacijų 3.5 papunkčiu, turėtų būti vengiama Vyriausybės nutarimų projektų nuostatas grįsti įvairiomis abejonėmis dėl tam tikrų įstatymų nuostatų tikslingumo, jų atitikties kitiems teisės aktams ir pan. Visais atvejais, turėtų būti aiškiai išsakoma argumentais grindžiama Vyriausybės nuomonė. Todėl atitinkamai turėtų būti tikslintinas Nutarimo projekto 5 punktas, atsisakant vertinamųjų nuostatų „kelia abejonų“, „diskutuotina“, „galėtų būti traktuojama“.

5. Atsižvelgiant į Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimo Nr.1205 trečiojoje pastraipoje ir Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2013 m. birželio 17 d. išvadoje išdėstytus argumentus, atitinkamai reikėtų papildyti Nutarimo projekto 5 punkto nuostatą „siūloma Įstatymo projekto 3 straipsnio nuostata galėtų būti traktuojama kaip nesuderinama su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis, įtvirtinančiomis laisvę teikti paslaugas“ (t.y. nurodant, kad tam tikrais atvejais būtų iškreipiama kreditorių konkurencija ir sudaromos vidaus rinkos kliūtys. Tokia išankstinė kontrolė gali būti pateisinama tik svarbiais visuomenės interesais).

6. Atsižvelgiant į kitų institucijų pateiktas išvadas (Seimo teisės departamento, Europos teisės departamento, Lietuvos banko) dėl Įstatymo projekto, siūlytina Nutarimo projektą papildyti argumentais, kad: 1) pritarus Įstatymo projektui 21 metų amžiaus riba kredito gavėjui būtų nustatyta tik tada, kai sudaromos vartojimo kredito sutarys, tačiau sudarant kitas kredito sutartis (kurioms keičiamas įstatymas netaikomas – hipotekos, išperkamosios nuomos, kredito sutartys kai jų suma viršija 75 tūkst. eurų ir pan.) šis apribojimas nebūtų taikomas; 2) fizinių asmenų veiksnumas gali būti apribotas tik teismo tvarka, taigi asmens įrašymas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas jo veiksnumo savaime neriboja; 3) Įstatymo projekte numčius 48 valandų laukimo terminą kitai vartojimo kredito sutarčiai sudaryti būtų sukurta situacija, kai Lietuvoje įsisteigę ūkio subjektai atsidurtų mažiau palankioje padėtyje nei kitose valstybėse narėse įsisteigę ūkio subjektai, kuriems netaikomas laiko apribojimas sudarant vartojimo kredito sutartis bei vartotojai vis tiek galėtų laisvai sudaryti vartojimo kredito sutartis be laiko apribojimo su kitose valstybėse narėse įsisteigusiais ūkio subjektais.

2 - ojo teisinės ekspertizės skyriaus vedėja

Ieva Peciukonienė

Vėluojama pateikti
Seimui!

22

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2015-08-02

Dėl Vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2) (Nr. 15-0130-01-IS) (15-7020(2))

Pranešėjas: finansų ministras R. Šadžius

Dalyvauja: Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento Kapitalo rinkų skyriaus vyriausioji specialistė R. Radvilienė

Klausimo kuratorius: V. Pavardė, parašas

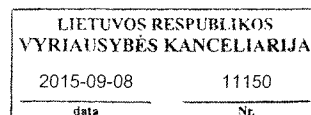
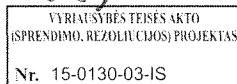
Posėdžių rengimo skyriaus
vyriausioji specialistė
E. Skodminienė

Skodminienė 2015-07-30

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>2015-08-04 (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>1. Patikrinti FM atliktą reikštį į TD portalo 2. Patikrinti projekto, prantų tyrimų priešais B dalį (1001)</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p>	<p>Papildoma informacija</p> <p>Gaukas patikrintas nutarimo projektas. Skodminienė - 2015-08-25 Gauka TM išvada 2015-09-01.</p>

4B

prie 15 kl. (LR V priedis)

Patikslintas

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2015-09-08 Nr. (7.67-05)-6K-1506605

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia patikslintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2963(2)“ (toliau – Nutarimo projektas) projektą.

Nutarimo projektas patikslintas įvertinus Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos išvadą.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Finansų rinkų politikos departamento (direktorius Sigitas Mitkus, tel. (8 5) 239 0070, el. paštas s.mitkus@finmin.lt) Kapitalo rinkų skyriaus (vedėja Lora Gogelytė, tel. (8 5) 2199 306, el. paštas l.gogelyte@finmin.lt) vyriausioji specialistė Ramunė Radvilienė, tel. (8 5) 2390 170, el. paštas r.radvilienne@finmin.lt.

PRIDEDAMA: Nutarimo projektas, 2 lapai.

Finansų ministras

Rimantas Šadžius

R. Radvilienė, 2390 170

-5801319

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VARTOJIMO KREDITO ĮSTATYMO NR. XI-1253 2, 8 IR 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2963(2)

2015 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2015 m. gegužės 20 d. sprendimo Nr. SV-S-1059 „Dėl įstatymų ir Seimo nutarimo projektų išvadų“ 9 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 2, 8 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-2963(2) (toliau – Įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1.1. Įstatymo projektu keičiamo Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo (toliau – Vartojimo kredito įstatymas) 2 straipsnio 14 dalies pakeitimu siūloma nustatyti, kad vartojimo kredito gavėju gali būti tik 21 metų sulaukęs fizinis asmuo, gaunantis realias pajamas ir neįrašytas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) 2.5 straipsniu visiškas fizinio asmens veiksnumas atsiranda asmeniui sulaukus pilnamečystės, t. y. 18 metų, todėl Įstatymo projekto siūlymas riboti skolinimosi galimybę pilnamečiams asmenims iki 21 metų neatitinka minėtos Civilinio kodekso nuostatos. Be to, pastebėtina, kad, pritarus siūlomai nuostatai, 21 metų amžiaus riba kredito gavėjui būtų nustatyta tik tada, kai sudaromos vartojimo kredito sutartys, tačiau kitais atvejais, kai sudaromos kredito sutartys, kurioms Vartojimo kredito įstatymas netaikomas, šis ribojimas nebūtų taikomas.

Be to, atkreiptinas dėmesys į 2015 m. kovo 26 d. Lietuvos Respublikos Seimo priimtus Civilinio kodekso pakeitimus, kuriais, be jau galiojančių asmens neveiksnumą ar ribotą veiksnumą reglamentuojančių nuostatų, įtvirtintas ir asmens neveiksnumo ar riboto veiksnumo tam tikroje srityje institutas, numatantis galimybę psichikos sutrikimų turintį asmenį teismo sprendimu pripažinti neveiksniu ar ribotai veiksniu tik tam tikroje srityje (pvz., turtiniai sandoriai). Kadangi fizinio asmens veiksnumas gali būti apribotas tik teismo tvarka, asmens įrašymas į priklausomybės ligų ir psichikos sutrikimų turinčių asmenų įskaitas jo veiksnumo savaime neriboja.

1.2. Įstatymo projekto 2 straipsnio 1 dalimi siūloma Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyti reikalavimą visuomet tikrinti vartojimo kredito gavėjų kreditingumą registruose ir informacinėse sistemose. Tai prieštarautų 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL 2008 L 133, p. 66) (toliau – Direktyva 2008/48/EB) nuostatomis, pagal kurias Vartojimo kredito įstatyme turi būti numatyta galimybė rinktis vertinti kreditingumą remiantis arba iš vartojimo kredito gavėjų gauta pakankama informacija, kuri yra pagrindžiama dokumentais, arba atlikus patikrinimą registruose ir informacinėse sistemose, kiekvienu atveju nereikalaujant patikrinimo abiejuose šaltiniuose.

1.3. Įstatymo projektu siūloma Vartojimo kredito įstatymo 8 straipsnį papildyti nauja 2 dalimi, kuria siekiama nustatyti, kad, prieš sudarydamas kitą vartojimo kredito sutartį, vartojimo kredito davėjas turi atidėti sutarties pasirašymą 48 valandoms. Iš minėtos Įstatymo projekto

nuostatos neaišku, kodėl vadinamojo „atšalimo laikotarpio“ nenumatoma taikyti pirmajai vartojimo kredito sutarčiai, be to, Įstatymo projekte nenumatyta mechanizmas, kaip būtų užtikrinamas šio reikalavimo laikymasis. Pastebėtina ir tai, kad, net ir priėmus siūlomą reguliavimą, vartotojai vis tiek galėtų laisvai sudaryti vartojimo kredito sutartis be laiko apribojimo su kitose valstybėse narėse įsisteigusiais ūkio subjektais. Tokiu atveju būtų sukurta situacija, kai Lietuvos Respublikoje įsisteigę ūkio subjektai atsidurtų mažiau palankioje konkurencinėje padėtyje nei kitose valstybėse narėse įsisteigę ūkio subjektai, kuriems netaikomas laiko apribojimas sudarant vartojimo kredito sutartis. Įstatymo projektu siūlomų apribojimų tinkamumas ir proporcingumas nėra išsamiai pagrįstas.

1.4. Įstatymo projektu bendros vartojimo kredito kainos metinę normą siūloma sumažinti nuo 200 proc. iki 36 proc. Toks reikšmingas šio dydžio sumažinimas kelia abejonių dėl proporcingumo siekiamam tikslui. Be to, siūloma Įstatymo projekto nuostata gali būti traktuojama kaip nesuderinama su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo nuostatomis, įtvirtinančiomis laisvę teikti paslaugas. Šiuo siūlymu gali būti iškrepiama kreditorių konkurencija ir sudaromos vidaus rinkos kliūtys, todėl tokia išankstinė kontrolė gali būti pateisinama tik svarbiais visuomenės interesais, pavyzdžiui, vartotojų apsauga, tačiau turi būti įsitikinta ir pagrįsta, kad tokia kontrolės sistema yra tinkama ir griežtai proporcinga siekiamam tikslui ir to tikslo neįmanoma pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis.

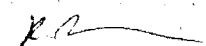
1.5. Įstatymo projekto 4 straipsnio nuostata, kad gali būti skolinama tik tiesiogiai nustačius asmens tapatybę, įtvirtintų draudimą skolinti vartojimo kredito sutartis sudarant nuotoliniu būdu. Pažymėtina, kad toks ribojimas prieštarautų Direktyvos 2008/48/EB nuostatomis, leidžiančioms vartojimo kredito sutartis sudaryti nuotoliniu būdu, be to, tai sumažintų vartotojų galimybes be diskriminacijos kuo daugiau naudotis Europos Sąjungoje teikiamomis finansinėmis paslaugomis, nes, net ir įtvirtinus siūlomą nuostatą, Lietuvos vartotojai būtų apriboti skolintis tik iš Lietuvoje įsisteigusių, bet ne iš kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse įsisteigusių ūkio subjektų. Šios įstatymo nuostatos priėmimas sukurtų diskriminacines sąlygas.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagrindinės vartotojų teisės sudarant vartojimo kredito sutartis nuotoliniu būdu taip pat yra užtikrinamos 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičiančia Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir Direktyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (OL 2002 L 271, p. 16) (toliau – Direktyva 2002/65/EB). Direktyvoje 2002/65/EB nustatyti esminiai vartotojų apsaugos standartai tam, kad vartotojai galėtų finansinių paslaugų sutartis sudaryti nuotoliniu būdu ir taip būtų užtikrinta jų teisė išsirinkti jiems tinkamiausią finansinių paslaugų sutartį. Pažymėtina, kad šios susijusios Direktyvos 2002/65/EB nuostatos dėl informacijos pateikimo vartotojui yra perkeltos į Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymą. Todėl, kai sudarant finansinių paslaugų sutartį vartotojui yra pateikiama Direktyvoje 2008/48/EB ir Direktyvoje 2002/65/EB nurodyta informacija, jo interesai yra laikomi užtikrinamais pakankamu lygiu.

2. Siekiant iš esmės spręsti vartojimo kredito rinkos problemas nepažeidžiant konstitucinių teisinių valstybės principų, pasiūlyti neatsakingo skolinimosi problemas spręsti teisinio reglamentavimo priemonėmis, kurios numatytos Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. rugpjūčio 22 d. sprendimu Nr. SV-S-730 „Dėl darbo grupės vartojimo kredito reglamentavimui tobulinti sudarymo“ sudarytos darbo grupės parengtame Lietuvos Respublikos vartojimo kredito įstatymo Nr. XI-1253 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 31, 33, 34, 38, 40 straipsnių pakeitimo, trečiojo skirsnio ir penktojo skirsnio pavadinimų pakeitimo, 1, 2 priedų pakeitimo ir įstatymo papildymo 11¹, 14¹, 21¹, 22¹, 22², 23¹ ir 25¹ straipsniais, penktuoju¹ skirsniu įstatymo projekte Nr. XIIP-3370.

Ministras Pirmininkas

Finansų ministras

2015.8.27